

MÁY BẮC ĐỒ XƯA ĐẤT CHỮ
(Hình và nghĩa «nhân» 仁)

100

Việc trong nước

(Tiếp theo trang 1)

việc gì nữa. Như đem phương pháp phụ huynh đương lý nhận bồi dưỡng, mà đương thời luật thì hành chẳng tiến hơn hay sao? Đối với vụ xét tha như trên không biết các công binh lấy đầu làm mục thặng? Lại có một điều rất lạ là nhiều người bị giam trên 7 tháng, đã kết án rồi mà không đòi hỏi ân (như Trần - Văn, Phạm - d - Tru, Knoch - Tuấn, Nguyễn - Chuyền, Nguyễn - Đe v...) Không biết vì duyên cớ gì mà kết án như thế? Án thì giáng mà có viên kinh lịch lại tin riêng với thân nhân những người bị tội (điều ấy lời thôi, không viết ra chắc bà con cũng dư hiểu.....) Vì thế nên lâu nay dư luận ở hạt Quảng-bình này nọ quá, rất là nhốn nháo.

Tục ngữ có câu: "Quan tha nhà bà", cái thói "đuôi voi" là thói quen thói này, mong các nhà có chuyên trách biết mà đề phòng bọn hoạt lại.

Trương Đức

QUẢNG BÌNH

Địch trâu bò

Mấy tháng nay ở mấy làng sơn cốc thuộc phủ Quảng-ninh, ở các nạn dịch trâu bò rất ghê gớm, như ở làng Kim-nai, có nhà mua Hóp đến bốn, năm con trâu dục chết về bệnh do.

Trâu bò rất cần thiết cho sự cấy cấy ở thôn quê, nay mấy nhà có trâu chết dục chẳng khác gì mất một cánh tay, thật là đáng thương, xin số thú y đề ý tới cho.

B.-G.

QUẢNG-TRỊ

Chuyện ăn trộm

Bản báo tiếp được bài lại-cáo của ông giáo - sư trưởng Mai - xa, xin lược đăng dưới đây:

Tôi tên là Nguyễn-Puô, giáo-sư trưởng Mai-xa, vừa mới dời đến chưa tròn 3 tháng mà bị cái nạn rất to: Đêm mồng hai tháng mười lăm 3 giờ sáng năm nay tôi bị mất trộm lại sạch hết của cải trong nhà. Vừa nay, ta lên (tên dân làng Mai-xa) và Mai-xa thì, chúng dân các làng, g hăng câu tiếp tới, thấy bọn ăn trộm 3 tháng với xuống thuyền chèo rất mau, đuổi tới sông gần tới thì mới xấp mặt biết tên là: Biền, Khiêm, Trám, 3 tháng ăn trộm có tiếng, ở về phương An-cư phủ Triệu-phong. Khi tiếp gần xấp la và kêu tên nó thì nó vớt cái rương xuống sông Kênh về làng Ky, tôi vội lên xem thì thấy nó đã lấy sạch, rương nó phá tan, khi Ky nó đã chèo xa dân cư tiếp mãi tới địa phận làng Dương-xuân phủ Triệu-phong thì nó, và dân la tiếp vừa nó vội lên bộ chạy, dân cũng tới cũng đuổi theo. Khi đó dân làng Dương-xuân ra găng trở bắt tới lại, đánh đập và ngăn dân đi tiếp cùng tôi, để lú ăn trộm thoát.

Chuyện này tôi đã hiệp cùng các làng kêu đơn tại tỉnh lỵ, và phủ Triệu-phong, cùng trình bị bằng quan huyện Gio-linh rồi. Lúc ấy quan tỉnh sức giấy phải quan Bang-là và tỉnh về bắt 3 t. ăng ăn trộm đem giam, cũng dân làng Dương-xuân nữa. Hiện nay chưa xong, dân chúng cũng tôi rất mong mỗi rằng quan trên sẽ báo toàn sự an cư lạc nghiệp của chúng tôi.

Nguyễn-Phá

QUẢNG NGÃI

Thối gian tham của hương chức
Làng Lạ Mỹ, tổng Bình-trung, thuộc phủ Bình sơn, hương chức những nhiều nhiều điều, dân chúng tôi rất lấy làm khổ, xin lược kể như dưới:

1) Lý trưởng Ng. Mông cũng hương chức kỳ cực bản 3 số ruộng của làng là 3000, không rõ tiền về việc gì mà không cho dân biết.

2) Làng vay bạc 16 - nông ngân hàng, đơn nói với nói trông chờ, hương chức lãnh bạc về, rao với dân rằng ai đi với nói thì trả tiền công mỗi ngày 0.20; dân đi với nói, mỗi người đến 25, 20 ngày công mà không thấy phát đi.

3) Trương dân báo cực có tập Trần và Ng. Nghĩa là người khi trước có báo ruộng làng bị dân kiện, quan có tư về trị 102 người Ky, giấy mưng minh bạch, mà nay hai người Ky cũng làm đại lương mưng. Nay thì

có khối lấy hiểm riêng mà làm lỵ dân sau này không?

Lại trong làng có thị Biện đầu rựa lâu, quan thương chánh bắt được, đối lý trưởng khai. Tại Biện có con trai mà lý trưởng khai không, quan bắt phạt cả đồng hương là 400. Thật là oan khổ.

Người dân làng

PHÚ YÊN

Câu chuyện tặc biển khuấy rầy
Tôi đọc báo Tiếng-dân số 442 ra ngày 5-12-31, có người dân nào nói tặc-biển làng Định-phong diễn ra trò chơi lợt.

Tôi vì lương tâm bất buộc phải đính chính cái việc nói chung ấy: Nguyễn làng Định-phong tôi lâu nay, vẫn là có tiếng phong tục tốt nhất trong hạt Tây-au, mọi việc đều cải lương.

Mọi đây có giấy quan lập Hội-dồng đại-bào-mực, làng tôi có lỵ cử một đại-hào-mực, và 8 người tộc biểu, đều là người có học, không lên nổi mất cả lương tâm. Ai d. co người nào làm chuyện quấy, thì nói ở ra chứ không nên nói chung một tiếng oan thố?

Đại-hào-mực Định-phong: Đào-bội Toại
L. T. S. Làng này bang-ta, huyện đũa và đại hào mực ở các nơi, có kế làm được quyền mình mà làm lỵ dân, nếu hào mực ở làng Định-phong mà được ở tại trên toàn là người có học có lương tâm, thì không phải là tặc biển sao? Hào mực rất trọng cho lời nói trên đúng với sự thực.

QUI NHƠN

Câu chuyện thầy giáo kiện quan đốc

Báo Tiếng-dân số 445 ra ngày 16 decembre 1931, có bài nói về thầy giáo kiện, quan đốc, về mấy khoản: mượn tiền mà không trả, bắt học trò mua sách, không dùng, và đánh học trò. Nay được thư quan đốc H. v. S. gọi lại đại ý nói mượn tiền sao phụ huynh học trò không kiện? mua sách thì có trình quan thanh tra, còn đánh học trò sao không có thương tịch? chẳng qua là do mỗi tư hiềm v. v... Việc này quan trên đã xét, bản báo không phiên t. tại qu. đ. song (trông rắng sau này không có cái kiện không) tôi xảy ra như thế.

TIẾNG-DÂN

PHAN RÍ

Cuộc hát và lạc quyền giúp nạn dân Phanrì

Lúc tháng 8, 9 Âm lịch, vì mưa to lụt lội, các làng ở miền Diên hải hạt Phanrì, như Cam hải, Hải lỵ, Thủy lỵ, và Thanh, hai bị xuyê phá nhà trôi của mĩ, dân tình rất nên khổ. Kể đó con ma sôi rết thừa thế nổi lên, làm cho dân nghèo sống không nhà ở, chết không của chôn, đau thiếu thuốc uống, mệnh thiếu cơm ăn, tình cảnh rất nên thảm thiết.

Vừa rồi chúng tôi có xin phép ủy chức cuộc hát và lạc quyền để lấy tiền giúp dân nghèo bị nạn.

Kết quả:
Tiền quyền: 631\$12
Tiền hát: 329\$50
Tổng cộng: 960\$62
Chi phí: 132\$38
Còn lại: 828\$24

Ban-trị-sự chúng tôi đã chiếu theo các bản kế khai số dân bị nạn và bản cũng của các làng trên kia mà công đồng chẩn cấp số tiền còn lại 828\$24 ngày 8, 9 tháng chấp đương lỵ, tại nhà làng Hải-lỵ và Phanrì.

Chúng tôi có mấy lời cảm ơn tất cả các quan viên Tây Nam và các nhà từ thiện kế công người của đã giúp chúng tôi làm nên việc nghĩa.

Ban-trị-sự

HUE

Tại nhà thương con mắt

Trong số 445 ra ngày 10-12-31, có đăng về việc mất con ở nhà thương con mắt, nói một người bệnh được 60 grammes cơm, xin sữa 600 grammes.

XIN THƯA THIẾT TÌNH

Không còn bao lâu nữa thì hết năm Tây, bản báo cần phải kế toán hàng năm, vậy xin thưa quý độc giả, ai còn thiếu tiền báo, hãy nhớ gửi về cho, rất cảm ơn.

TIẾNG-DÂN

Giới thiệu sách mới

Bản báo có nhận tặng những quyển:

1) KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ của ông LAM-vân-Vang, nhà học kỳ (121, rue Rousseau Saigon) soạn và xuất bản. Sách khổ hẹp, dày 105 trang giá bán mỗi cuốn 1\$00.

2) VÔ - GIA - ĐÌNH của hai ông Nguyễn-Đề-Mực và Đào-Hùng-dịch (nguyên-văn bằng chữ Pháp: «Saps amilles» của Hector Malot bản Việt-Nam thư xã (33 bis, Rue Lamoignon, Hanoi) xuất bản. Sách khổ rộng, dày 500 trang giá bán mỗi cuốn 1\$00.

3) ĐỒNG CHU LIỆT QUỐC quyển (lịch sử liệt truyện) của ông Nguyễn-Đề-Mực dịch, bản Việt-nam, thư xã xuất bản. Sách khổ rộng, dày trên 400 trang, giá mỗi cuốn 1\$00.

Vậy xin có lời cảm ơn soạn giả và dịch giả, và giới thiệu cùng bà con, 3 quyển sách ấy.

TIẾNG-DÂN

GIA-ĐÌNH GIAO-DỤC

hai quyển mỗi quyển 0\$20

TRẦN-ĐỨC-CẢNH

39 phố Cửa-lương

(Tonkin) Nam-dinh

PHÒNG-TÍCH

(CON CHIM)

Phòng Tích-Tích đây, đây là một tiệm thuốc hay bị, nhĩ là tự 25 đến 34 tuổi lấy đi làm, vì:

1 là: Khi còn nhỏ, cơ thể yếu, dễ bị bệnh.

2 là: Khi một người, ăn uống không đúng, dễ bị bệnh.

3 là: Khi một người, không biết cách phòng bệnh, dễ bị bệnh.

Một bị bệnh 1, 2 lần, lần 4, 5 lần, uống không công phát, đồng bệnh đi thấy đi chĩa hoặc không ngày. Một lần chữa hai lần uống, giá: 0\$40.

VÔ-DINH-TÂN, 178 bis, Route Leclercq, HAIPHONG. AN-TU Kim-lân năm 1926

ĐẠI-LÝ TRUNG-KY:

HUE: HIỆU VINH-TƯỜNG, phố Gia-Lang.

QUANG-NGAI: THÁI-VIÊN phố Mân và NGUYỄN-THỊ-HUỆ phố Đỗ-Hữu-VI.

QUANG-NGAI: NGUYỄN-HOÀNG-ANH, Thập-Tru, Mộ-Đức và CHẾ-HOÀNG ở Sông và

THATRANG: MỘNG-LƯƠNG-THU-QUÂN.

TAM-QUAN: HIỆU ĐÔNG-CHUYÊN.

VINH: HIỆU SĨNH-HUY, phố Gare.

VALAT: HIỆU DINH-CHAU, Librarie.

PAIFOO: HOÀNG-ĐẮC-VINH 188, phố Pont Japonais.

DONG-HOI: LÊ-QUYNH-Commerçant.

Khép hạ kỳ có Đại-lý bá. cá.

24 giờ đã thấy hiệu-nghiem

à thứ thuốc Bỏ-nha-phiên Đại-Tại hiệu Hồng-Lạc-Dương, trăm người uống

đều bỏ được cả trăm, không sai một, chứ chẳng phải nói kể họ người không

đau, họ ai uống nó thì bỏ được ngay, giấm cam-đơn chắt chắt không sai, mà

uống nó vào lại không hề phá một nhọc chút nào cả, mạnh thêm, mập thêm,

mới là lạ, mới là rất quý; uống nó đi làm việc nặng nhọc mà không mệt, đi

đường xa đem theo nó rất tiện. Nhất là uống đến đâu cũng được cả, cho đến ông

già 80 tuổi mà hút nặng trên 60 năm rồi cũng bỏ được như không.

Hiệu nhệ 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000, 1001, 1002, 1003, 1004, 1005, 1006, 1007, 1008, 1009, 1010, 1011, 1012, 1013, 1014, 1015, 1016, 1017, 1018, 1019, 1020, 1021, 1022, 1023, 1024, 1025, 1026, 1027, 1028, 1029, 1030, 1031, 1032, 1033, 1034, 1035, 1036, 1037, 1038, 1039, 1040, 1041, 1042, 1043, 1044, 1045, 1046, 1047, 1048, 1049, 1050, 1051, 1052, 1053, 1054, 1055, 1056, 1057, 1058, 1059, 1060, 1061, 1062, 1063, 1064, 1065, 1066, 1067, 1068, 1069, 1070, 1071, 1072, 1073, 1074, 1075, 1076, 1077, 1078, 1079, 1080, 1081, 1082, 1083, 1084, 1085, 1086, 1087, 1088, 1089, 1090, 1091, 1092, 1093, 1094, 1095, 1096, 1097, 1098, 1099, 1100, 1101, 1102, 1103, 1104, 1105, 1106, 1107, 1108, 1109, 1110, 1111, 1112, 1113, 1114, 1115, 1116, 1117, 1118, 1119, 1120, 1121, 1122, 1123, 1124, 1125, 1126, 1127, 1128, 1129, 1130, 1131, 1132, 1133, 1134, 1135, 1136, 1137, 1138, 1139, 1140, 1141, 1142, 1143, 1144, 1145, 1146, 1147, 1148, 1149, 1150, 1151, 1152, 1153, 1154, 1155, 1156, 1157, 1158, 1159, 1160, 1161, 1162, 1163, 1164, 1165, 1166, 1167, 1168, 1169, 1170, 1171, 1172, 1173, 1174, 1175, 1176, 1177, 1178, 1179, 1180, 1181, 1182, 1183, 1184, 1185, 1186, 1187, 1188, 1189, 1190, 1191, 1192, 1193, 1194, 1195, 1196, 1197, 1198, 1199, 1200, 1201, 1202, 1203, 1204, 1205, 1206, 1207, 1208, 1209, 1210, 1211, 1212, 1213, 1214, 1215, 1216, 1217, 1218, 1219, 1220, 1221, 1222, 1223, 1224, 1225, 1226, 1227, 1228, 1229, 1230, 1231, 1232, 1233, 1234, 1235, 1236, 1237, 1238, 1239, 1240, 1241, 1242, 1243, 1244, 1245, 1246, 1247, 1248, 1249, 1250, 1251, 1252, 1253, 1254, 1255, 1256, 1257, 1258, 1259, 1260, 1261, 1262, 1263, 1264, 1265, 1266, 1267, 1268, 1269, 1270, 1271, 1272, 1